

Severní Thajsko a Pattaya v lednu 2002

Severní Thajsko a Pattaya v lednu 2002

15. 1. v úterý- v 19 hod. SEČ se vzneslo letadlo společnosti Travel Service B747 na dlouhý let do Bangkoku s mezipřistáním a tankováním v Omanu na letišti Muscat asi po 5 a půl hod. letu. (Praha – Bangkok asi 10.000 km, letadlo malé, nepohodlné na tak dalekou cestu, s malou nádrží)

16. 1. ve středu po asi 6 hod. jsme sedli v Bangkoku na letišti v lednu (období sucha) v r. 2543 (k založení buddhismu). Plácl nás smog a 32 st. ve stínu. Čekal na nás průvodce Dan a klimatizovaný bus, který nás vezl zacpanými ulicemi do hotelu Palace. Cestou jsme si povídali, že v období monzunů (5.,6.,7. a 8. měsíc) je 100 % vlhkost a v Bangkoku je i 45 st. C. Čím blíže k rovníku, tím je větší rovnodennost, a že Thajsko nebylo nikdy kolonizováno a až v posledních letech je vystavováno cizím vlivům, že přes postupující globalizaci si uchovává svoji mentalitu. Thajci jsou pohostinní, ale hrdý národ. Jak hluboko se Thajec ukloní, tak tě má v úctě. Filozofie thajského národa – užít si svůj život – sanup – pohoda. Společné stolování je součástí sanupu. Thajsko je země úsměvů – úsměv normální a úsměv omluvný (místo omluvy se usmívá od ucha k uchu). Slůvko – MAIPEN RAI - to nevadí. Thajci jsou stále pozitivně a optimisticky naladěni. Neexistují zde psychiatři a psychologové. Na hlavu nikomu nesahat (nehladit ani děti po hlavě) – je posvátná; pravá ruka je čistá a podává se, levá ruka nečistá (dělají se s ní různé věci i náhražka toal. papíru), nohy rovněž nečisté. **Bangkok** - Krung Thep – město andělů – nestaví se zde domy pro okrasu, ale k užítku. Moderní architektura je mix různých slohů ale i třeba na jednom věžáku. Bangkok má několik center. Zatím jsme se dostali k hotelu, posléze ubytovali a večer pochytili tuk-tuky (skútr s posadou) a odjeli do neslavně proslulé erotické čtvrti Patpong. Nejdříve jsme povečeřeli v japonské restauraci, pak šli do baru, kde se u tyčí svjela polonahá (měla nějaké punčochy) otlejší děvčata, nic moc a pak zase tuk-tukem bydlet a vyspat se do hotelu.

17. 1. ve čtvrtek po snídání jsme odjeli za Zlatým Buddhou, což je 3 m vysoká socha Buddha, která je celá ze zlata a váží 5,5 tuny, pak projížďka po řece Chao Phraya kolem chrámu boha svítání – ranních červánků – v khmerském stylu ozdobeném porcelánem, který se vozil po řece od Číňanů, pak jsme krmili královské ryby, navštívili nejstarší chrámový komplex Wat Po, kde se vyučuje a provádí tradiční thajská masáž, se spoustou kaplí, pavilonů, Buddhových i jiných soch (na př. čínských), věže chedi velké i malé; v jedné z velkých kaplí je 46 m dlouhá socha odpočívajícího Buddha (chodidla nohou má vykládána perletí – 108 šťastných znamení Buddha). Celá výprava pak pokračovala ke Královskému paláci za Smaragdovým Buddhou, který má plnou šatní skříň převleků a pak ke galerii diamantů, kde se dalo zakoupit za levný peníz zlato a drahé kamení. My 2 jsme se vypravili do China townu, staré obchodní čtvrti, kterou jsme prošli a kde je k mání vše - páchnoucí sušené ryby, koření, ovoce. Zpátky opět velkou dopravní zácpou tuk tukem do hotelu. Večeře v nedaleké thajské restauraci – velice pálivé thaj food.

18. 1. v pátek kolem 9 hod vyjeli zacpanými ulicemi ven, směr sever, k 1. zastávce, královskému letnímu paláci Bang-Pa-In, který je směskou různých stavebních slohů – čínského, thajského, italského i viktoriánského. Čínská rozhledna, thajský pavilon, různé pavilony a parky. Dále jsme jeli silnicí lemovanou kanálem plným rozkvetlých lotosů, pak banánovníky, papájovníky a různým křovím z ibišků a buganwillií, kolem velkého hřbitova japonských vojáků padlých za II. Světové války v boji s Barmánci, k Ayuthay (80 km severně od Bangkoku) do chrámu Wat Yai Chai, postaveným ve 14. st. prvním Ayuthayským králem), kde zbyly jen trosky po velké Barmské invazi v r. 1740, zůstalo jen několik zachovalých „stup“, (postaveno dárce a pod ní je aspoň kost nebo i vlas dárce), s velkým ležícím Buddhou, s meditačním centrem mnichů, ba i mnišek, které jsou v bílém (žvýkaly betel, uplivovaly a motaly vonné tyčinky).

Jsou 2 druhy mnichů – na krátkou dobu (jen si odpočinout od světa a meditovat) – nosí oranžový hábit na celý život – hnědý hábit

Zastávka v hotelu na oběd formou “vezmi si, co chceš”, - ochutnání suši – rýže s rybím masem, fazolkou, hráškem, zabalené v listu.

Pak návštěva starého města Ayuthay (dříve hl. město Thajska za II. říše Ayuthayské – zlatá doba thajského národa, která zanikla vpádem Barmánců v r. 1787) a která je pod patronací UNESCO. Prohlídka ruin, které byly dříve obrovským komplexem chrámů a paláce. Opouštíme ho a odjíždíme centrálním Thajskem směrem na město Phitsanulok. Povídáme si o dynastii Chakri, ze které je dnešní král Rama IX., v r. 1932 skončila vláda krále a nastoupila konstituční monarchie, kde rozhoduje vláda. Ve II. sv. válce Thajsko kolaborovalo s fašistickým Japonskem, ale nakonec nevyhlásilo válku Americe a bylo jim odpuštěno. O buddhismu – příčina – následek, byl-li jsi ve svém životě dobrý, převtělíš se po smrti do ještě lepšího. Nirvána – blažený stav těsně před smrtí, po které už nebude žádné převtělování, ale klid. Jedeme silnicí kolem rýžových políček zavlažovaných vodními kanály, palem, banánovníků, sem tam se pasou krávy s hrbem. Je vidět perfektně postavená a udržovaná golfová hřiště (v Thajsku je spousta golfových hřišť, levných).

Bangkok – Phitsanulok – kolem 400 km, do hotelu Pailyn přijíždíme po 19 hodině a již na nás čekají s večeří, pak ještě procházka po hlavní třídě, nerušné a honem přenocovat.

19. 1. v sobotu po ránu jsme šli na pěší výlet na velký trh, pořádaný pod záštitou mnichů, kteří přefikávají svoje mumly, na počest zdárného přežití zimy, neumrznutí a vůbec. Byli jsme se podívat na 2. nejkrásnějšího Buddhu (1. je smaragdový Buddha v Královském paláci v BGK) i Buddhu štěstí – čínský tlustý – přezíral se, aby o něj ženský nestály. Jedeme dál na sever do města Sukhothai asi 1 hod. cesty od Phitsanuloku. Cestou zastávka u rýžových polí, abychom se podívali, jak vůbec klásek vypadá. Neviděli, ještě nebyla dozrálá a ta 1. rýže už byla sklizená. Rýže se sklízí 2 x ročně. Vyseje se rýže, po měsíci se malé rostlinky přesazují na jiná pole, kde se po 3 měsících sklízí a zralé klásky vymlacují. V rýžových polích žijí 2 druhy hadů, jedni jsou k snědku jako pochoutka a druhá sorta kousne zase vás. Proto si dělníci sebou nosí hadí protijed a hned po kousnutí si píchnou. Přesto jsou obolákování. Projíždíme vesnice s různými druhy bordelu. Je-li pumpa, okolí je vymydlené, vypadá jak park, není-li, smetiště a vrakoviště. Výstavní domky na kůlech, pak zas chatrče z rákosí. Míjíme novou Sukhothai a řítíme se do staré Sukhothai, prvního hlavního města staré říše, do historického parku (pod správou UNESCO), který je rozložen na ploše 70 km² s četnými jezírky, ruiny chrámů, věží chedi, Buddhů stojících, sedících, ležících i kráčejících. Podívali jsme se i do Národního muzea, kde jsou různé artefakty nalezené při restauračních pracích organizace UNESCO.

Buddha meditující – sedí, pravá ruka směřuje dolů

meditující pod stromem a přemáhající démona – obě ruce dlaněmi vzhůru

ochraňující – stojí, jedna ruka dlaní kolmo

Oběd byl v otevřené restauraci s orchidejemi a různou květenou u potůčku a sestával se z thajské polévky lehce nakyslé s krevetkami, rýže a pak kdo si co vezme z misek ze stolu – kuřecí stehýnka, kuřecí maso na kešu, nudličky s houbami a oříšky, zelenina, omáčka pálivá s čímsi, banány, melouny, ananas a káva. Po obědě jedeme dál k mluvčímu Buddhovi, ale naše thajská průvodkyně El tvrdí, že nikdy nemluvil, ale jistá ozvěna tam byla. Pokračujeme v jízdě na Lampang, kde budeme nocovat. Před námi jsou už kopečky severního Thajska s monzunovými lesy (rozdíl mezi monzunovým a deštým lesem je v tom, že, deštné jsou blíže k rovníku, zelené celý rok, nedají se projít a každý den prší; v monzunových obvykle prší jen v monzunovém období (3 měsíce v létě), dál od rovníku, stromy relativně shazují listy (teď právě bylo barevné a padalo) a dají se projít, nejsou tak husté). Zmizela rýžová pole, začal úplně jiný ráz krajiny. Projeli jsme výstavnější vesnicí na kůlech, na každé chatrči byla televizní anténa, občas stál vedle bourák a fotbalová hřiště. Banánovníkové plantáže byly po obou stranách již podstatně užší silničky. Banány se nesmí trhat holou rukou, protože trsy jsou úkrytem mnoha druhů hadů a to i smrtelně jedovatých. Silnička se kroutí nahoru a dolů až sjíždíme opět k dálnici. Pokračujeme kolem osad s domy na kůlech (kvůli deštům, divoké zvěři a hadům a pak pro plochu pod domem, kde mají hospodářská zvířata a kam jim házejí všechny odpadky i z WC a zvířata vše zpracují- ale jen u těch nejchudších) kolem plantáží cukrové třtiny, vypadá jak vysoké rákosí, kterou zemědělci sekali mačetami, svazovali a odváželi na nákladáčích. Přijeli jsme do městečka Lampangu, které má raritu v Thajsku a to kočáry tažené koňmi. Ubytovali jsme se v hotelu Kim, k večeři opět polévka thajská a různé jiné dobrůtky. Večer procházka setmělým městem, kde chcipl pes a spánek.

20. 1. v neděli už v 8 ráno odjíždíme směrem na Chiang Rai, zastavujeme se na ananasové plantáži, abychom viděli, jak se pěstuje šťavnatý ananas výborné chuti. Ananas je 3-letá rostlina, 1. rok nerodí a pak dává asi 16 ananasů. Ananas je květina příbuzná orchideji. Jedeme hornatější krajinou, dálnicí, která je teprve ve stavbě. V této oblasti se pěstují ananasy, banány, jahody, v posledních letech se našel i zemní plyn. Kolem silnice rostou mladé teakové stromy, vzácné dřevo na stavbu lodí a domů, staré teaky byly ilegálně vytěženy- v Thajsku velice kvete korupce – za peníze můžeš koupit všechno i ilegální těžbu dřeva (vozilo se do Číny), zase plantáže banánů, sem tam klášter (v Thajsku je přes 30 tisíc klášterů), keře, které se stydí, když se sáhne na větvíčku s lístky, zavřou se. Přijeli jsme do Chang Rai hlavního města provincie Nan, hotelu Inn Come, kde jsme vypili přivítací džus, pohodili kuřky na pokoje a už na nás čekaly 2 minibusy, které jsme museli vyměnit za náš velký pohodlný bus, který nemůže do hor a vyrazili jsme do jednoho zahradního resortu na oběd. Polévka tom yam s krevetkami a další dobroty a nakonec salát ze zelené papáje (na tenké nudličky zelená papája, česnek, rajče, fazolky-lusky, sůl, limonek a dle přání chilli paprička nebo sušené krevetky a to vše se roztluče a natluče ve dřevěném moždíku-konečný výsledek – velmi pálivý salát). Po obědě jsme sjeli busky k řece, kde na nás čekaly 2 lodice, každá pro 7 lidí a asi 1 hod. jsme ujížděli docela tekoucí řekou proti proudu (měli jsme silný motor) k horskému kmeni Akha, kde jsme měli objednané slony na treking. Horské kmeny – mezi nejznámější patří Kareni, Akha, Lisu, Meo. Kareni a Akha žili původně na území jižní Číny, a pro nesrovnalosti odešli do Barmy (Myanmar) a odtud do Thajska severního a SV – za II. sv. války). Kareni žijí v nižších polohách do 600 m, kmen Akha výše, 600 - 1500 m n.m. Ženy se oblékají do krojů a jejich čepce jsou pošity malými mincemi. Kareni – ženy nosí až 8 kg těžké kovové obojky kolem krku a nesmí je už nikdy sundat (ale už jen málo). Lidé horských kmenů jsou většinou chudí, žijící velice primitivně, odmítají se asimilovat, vzdát se své kultury, zvyků – životní styl asi tak

středověký. Kmen Akha jako hlavní plodinu pěstuje opium. Thajské vládě se ani dotacemi nedaří přimět lidi horských kmenů, aby místo opia pěstovali zeleninu.

Ve vesnici už na nás čekali sloni, nasedli jsme a cestou necestou, na konec i řekou se vydali na výlet. Pěkně nám natrásli náš oběd, ale dopadlo to dobře. Za odměnu dostali banány. Vrátili jsme se zpět do vesnice Akhů, kde byla katolická misie, tito Akhové byli původně z Tibetu – ženy nosí korálkové čelenky.

Také jsme si fotografovali a pohládili 16-letého obrovského pythona škrtiče, který byl ale líný škrtit.

Pak zpátky na loďky, po proudu to bylo rychlejší. Žádná opiová políčka jsme nezahledli, protože vojáci hlídají, aby se opium nepěstovalo, vypěstované ničí, opium se spíše pěstuje na Barmské straně a sem se pašuje. Ještě jsme se stavili v místech, kam chodí trávit dny volna domorodé obyvatelstvo a hlavně sanup a ochutnali jsme zdejší specialitku (někteří odvážlivci), mrňavé, živé, jen pálivým kořením omráčené krevetky, byly chutné, ale musely se hned zakousnout, aby se nehýbaly na jazyku.

Večer jsme jeli do města na večeri pryč do nejlepší čínské restaurace. Moc se nevyznamovali, jídla dost málo a nic moc, pak se ještě podívat na noční trh, kde bylo spousta suvenýrů typických pro zdejší kraj. A v půl desáté už jsme jeli nocovat do hotelu. Večery jsou zde již chladnější.

21. 1. v pondělí v 8 ráno (docela kosa), jsme se i se zavazadly nacpali do 2 minibusů a jeli směr Zlatý trojúhelník. Kolem dálnice výstavní domky, kláštery, školy, upravené parky, pak zase chatrče na kůlech a bordel a zase výstavní a pořád dokola. Po levé straně jsou vidět kopečky. Zastavili jsme u tabákové plantáže a zjistili, že listy jsou lepkavé, otrhávají se postupně ručně a při vysokých teplotách se suší. Přijeli jsme na Golden triangel k řece Mekong. Je zde hranice 3 států- Thajska, Barmy a Laosu. Zlatým trojúhelníkem vede „pašerácká stezka opia“, v Thajsku se opium nesmí pěstovat, pašuje se sem po řece Mekong z Barmy. Nasedli jsme do 3 malých, nízkých lodí se silným motorem a plavili se Mekongem proti proudu při Barmské straně, kde byl velký hotel a kasino vybudované ve spolupráci s Thajskem. Pak zpět zase po Laoské straně, kde jsme přirazili ke břehu a za 20 BTH jsme si koupili Laoské vízum a vystoupili na břeh. Tam jsme popili lihovinu s naloženým plazem či údem tygra, nakoupili suvenýry, vyfotili uvázanou opici, podiskutovali s ptákem loskutákem, naučili ho nová slova a sedli zas do pramic a odpluli do Thajska. Tady jsme navštívili muzeum opia, zjistili, že se máček kouří od nepaměti, pašovat se bude i nadále, horší je ale paš amfetaminu do Thajska – mladým do diskoték. Barma potřebuje zneschopnit nastupující generaci, aby se rozvoj Thajska přibrzdil.

Pak jsme odjeli na oběd formou bife do jednoho velkého hotelu. Po obědě jsme pěšky prošli Thajsko-Barmské hranice a už začal jiný život. Najali jsme dvě otevřená auta – kostitřasy a jeli jsme se podívat do chrámu na Buddhu a pak na vršku na zlatou, krásnou pagodu. Odtud jsme odjeli po rozbité, prašné silnici do Barmské vesnice, kde ručně tkají barevné přehozy, kabely. Rovněž jsme ochutnali sladkou lepivou rýži, kterou ženy cpou do dutých bambusů, nepřemýšlíme o tom jak, (aspoň víme, po čem se projmem). Prohlédli jsme si jejich příblytky a radovali se, že žijeme někde jinde. Pak jsme šli ještě dál do vesnice. Tady vládne středověk (a oni jsou spokojení, celkem). Vraceli jsme se trhem, kde bylo více prodavačů než kupujících turistů, přes hranice pěšky zpět do Thailandu. Sedli jsme do minibusů a jeli tentokrát na 2 noci do hotelu v Chiang Mai. Zastávka ještě již za tmy u horkých, sirných pramenů, kde jsme si uvařili křepelčí vajíčka. A pak do hotelu Holiday garden. V 9 hod. byla ještě večeře.

22. 1. v úterý byl budíček opět v půl sedmé, snídaně a v 8 hod. odjíždíme za dalším poznáváním.

Chang Mai, bývalé hlavní město (13. až 16. st.) říše Lanna, centrum buddhismu a lidové tvořivosti, 2. největší město po Bangkoku, asi 2 mil. obyvatel. Příjemné podnebí, výstavní čisté město uprostřed parků. Na předním místě v pořadí měst, kde se dobře žije po všech stránkách. Vyjeli jsme na horu Suthep (1605 m) a vystoupali po 300 schodech k jednomu z nejkrásnějších chrámů Wat Doi Suthep, kde má být uložena i jedna z Buddhových kůstek. Dostali jsme slušivé sukénky, rozloučili se s botkami a šli si prohlížet chrámový, opravdu krásný komplex. Zazvonili si na zvonky, nechali se pokropit a pomumlat od mnicha, ke kterému jsme přilezli po kolenou a dostali na pravou ruku šňůrku pro štěstí. Také jsme zde viděli, jak na stromě na kmeni roste ovoce jack fruit (velice chutné). V 10 hod. opouštíme chrám a popojíždíme a přesedáme do otevřených kostitřasů a jedeme k horskému kmeni, kde vládne lineární matriarchát. Ženy pracují a o vše se starají a muži doma vaří (snad) a starají se o děti. Ženy vyšívají. Kmen je původem z Tibetu. Prohlídka chatrče – muzea s pracovními pomůckami, ozdobami a vybavení chatrčí. Podívali jsme se také na políčka s mákem – opium, rostlinky marihuany. Vánoční hvězda zde volně rostla jako velký keř. Odtud jsme jeli zpět na parkoviště kolem zimního sídla Thajského krále, ani moc nehlídaného, přesedli do svých busů a odjeli do hotelu Holiday na oběd. Oběd opět ve volném stylu, kde bylo i suši a pálivý salát z papaje.

Po obědě jsme odjeli do dílen, kde se tká pravé thajské hedvábí, na samém počátku s bourcem morušovým, který naklade vajíčka, z vajíček červíci, žerou listy moruše, zvětšují se, až se zakuklí (žluté japonské, bílé čínské) a pak přijdou lidi. Kuklu naloží do horké vody a odmotávají nit. V jedné kukle je asi 16 m nitě. A na ručních stavech tkají látky a malují. Byl tu obchod se spoustou hedvábí a hedvábných výrobků. Nenakoupili jsme a jeli dál do dílny, kde se z bambusu a ze dřeva dělaly misky, tácky, koně, sloni, barvení přírodním barvivem, vykládání perletí a zlatými plátky. Další návštěva byla v tepárně stříbra. Ručně tepané reliéfy ze stříbra, misky,

prodejna stříbrných věcí, dále jsme jeli do dílny, kde se ručně dělají slunečníky, vějíře, papír. Z lýka jednoho stromu, které se vaří, pak tluče, vyrábí se ruční papír, maluje se, používá se na slunečníky, vějíře, notesy ap. Ještě jedna návštěva v prodejně koberců z Kašmíru. Nekoupili jsme ani kobereček, jen vypili kašmírský čaj a pak ještě do kožedělné dílny, kde se dělají kabelky, boty, peněženky z hadů, krokodýlů, rejnoků atd. A zpět do hotelu, abychom se připravili na večer.

Večer nás čekala večeře s kantonským jídlem a ukázky tanců. Před areálem jsme museli odevzdat botky a šli jsme si sednout do polštářů na červený koberec k aréně. Dostali jsme spoustu dobrého kantonského jídla i lepivé rýže, která se jí pouze pomocí prstů, hnětou se kuličky a namáčejí v omáčkách. K tomu nám tančily thajské krasavice s dlouhými nehty a další, dostali jsme na krk květinové korále a s jednou se vyfotili. Po večeři a produkci nám vrátili boty a šli jsme se ještě podívat vedle do arény, kde předváděly své tanečky a kroje horské kmeny. Pak jsme se ještě stavili na chvíli na nočním trhu a pak do hotelu, neb ráno brzy vstáváme a jdeme spolu s mnichy vyžebrot nějaké to jídlo k snídani a pak na letiště a letíme do Bangkoku a pak busem na Patayu.

23. 1. ve středu byl už v půl 6 ráno budíček a v 6 hod. jsme jeli do uliček poblíž kláštera, abychom viděli mnichy, jak dostávají něco k snědku. Buďto to byl klášter dětí, nebo pro jídlo posílali jen malé děti (i když by si pro jídlo měli chodit sami) nebo teenagery. Staršího mnicha vidět nebylo. Vyrojili se, hemžili se s nerez miskami a byla čest pro dávajícího, když si mnich od něj nějaké jídlo vzal, dávající si ještě zul botky, poklekl a mnich nad ním dělal mumlymumly.

Pak ještě snídaneš a v půl 9 jsme odjeli na letiště a po 10 hod. odletěli asi na hodinový let prostorným a pohodlným airbusem A300 asi pro 500 lidí do Bangkoku. A již jsme se rozdělili, někdo jel na Koh Samet, Phuket a my na Pattayu, kde nás rozvezli do hotelů.

24. 1. ve čtvrtek a další dny jsme trávili koupáním a pobytem v Pattay, dříve tiché rybářské vesnici, pak zotavovací centrum amerických vojáků během války ve Vietnamu a nyní mezinárodní letoviště, kde se vede nevázaný život (sexturistika). Půjčili jsme si motorku a podnikali výlety a celodenní výlet na malý ostrov Koh Samet, s jemnými písčnými plážemi a korálovými útesy, který byl prohlášen NP.

30. 1. ve středu jsme odjeli na letiště do Bangkoku a odletěli opět s Travel service na dlouhou a nepohodlnou cestu s mezipřistáním v Omanu a pak ještě v Brně, protože bychom nedoletěli, do Prahy. V Praze je noc a jaro.